

Chůva

Já že s tebou nemám cit? Kdo by ho měl mít, když ne já?
Copak jsem tě nechovala takhle mrňavou, když ses postavila na nohy, bylas mi po kolena, capalas kolem stolu a stahovala ubrus, všecko letělo dolů. Musela jsem mít oči na stopkách, lezlas do kamen a otiskovala špinavé prsty na zed... Vůbec ne, nic ti nevyčítám, jenom se přestaň tvářit tak zoufale a pojď sem! Co jsi? Moje malá – co? Moje malá myšička!

Mám si to nechat, prosím. Víš dobře, že kdybych mohla, udělala bych pro tebe všecko na světě. Celé tvoje trápení bych ráda vzala na sebe. Ale jsou věci, které musíš přestát sama. Nemohu ti pomoci, musíš poslechnout.

Madlou z cihelny se neoháněj! Madla se narodila ve chlévě, ty v paláci. Já vím, že za to nemůžeš, ale je to tak, s tím se musíš smířit. Tvůj otec, pan král, chce jenom tvoje dobro. Je přísný, ale zlý není, křivdíš mu.

Proč Madle říkáš běhna, ačkoli chodí pomalu, to ti vysvětlím jindy. Teď na to není čas.

Že to není k vydržení? Ale je, má zlatá! Člověku se někdy zdá všelicos a nakonec to vydrží celý život.

Vzmuž se, jsi královská dcera. Jednou nastoupíš na trůn, vidím tě v bílé a zlaté, široko daleko nebude krásnější nevěsta.

Cha! Utečeš do lesů, kde tě nevyptárají?! Nemáš o lese ponětí, děvenko. Napadne tě dravá zvěř, utoneš v bažině, dej pokoj, vždyť se bojíš i ve dne, když jdeme do sklepa, držíš mě za ruku. Představ si, je noc, jsi sama, ve větvích skučí... No tak, nic nescučí, jsem u tebe. Božíňku, celá se třeseš!

Cože jsem? Ošklivá babizna? Nejsem sice žádná krasotinka, ale slušní lidé mi to nepřipomínají.

Mýlíš se. Jsem na tvé straně, stojím vždycky při tobě, tak jsem bláhová. Samozřejmě že se nikdo nepral na tvé mínění, pan král má právo poroučet.

Ty ses rozhodla jinak? Milá zlatá, na to jsi ještě moc malá! Nedívej se na mě tak. Vydeme si spolu do polí, uvidíš zájčka... Ty už mě vůbec nemáš ráda? Až budeš královnou, dáš mě pověsit a hodit do hladomorny? Do té doby se budeš muset rozhodnout pro jedno, to se nedá kombinovat.

Povídám ti, aby ses nedívala tak nešťastně! Jsem z toho celá pryč, tys to se mnou vždycky uměla!

Ze nikdo netrpí jako ty? Ale jdi! Ať ti Madla ukáže, jak hraje po výprasku všemi barvami. Tobě jsem naposledy naplácala, když jsi snědla asparágus, ani si na to nepamatuješ.

Z čeho? Z kamene? To zrovna nejsem, ale vyhovět ti taky nemohu.

Žádné zítřa! Pojd' sem! I kdybys vyváděla sebevíc, krk a uši si budeš mýt každý den!

Popelka

Kam jsem dala hřeběn? Všecko mi padá z ruky. Před tím starým střepelem se člověk nemůže učesat. Takhle oválné zrcadlo se stříbrným rámem. S rukojetí.

Sestřičky už zase volají. Popelko. Zní to pěkně. Tak skromně a ctnostně. Popelka. Křičte si, drahouškové... vy sůvy. Sám princ nese atlasový střívěček. Jenom abych nevyprskla, až mi ho bude měřit. Je to srašně k smíchu, vybírat si nevěstu podle čísla bot. Člověk by nevěřil, co dokážou šaty. Hned mi dělali místo u stolu. Prý nějaká cizí kněžna. Trnula jsem celý večer, aby se mi nepohnul závoj. Sestřičky se otáčely stále kolem mne, zmije závistivě! Princ mi zas pořád líbal ruku, ještě že jsem měla ruku více... Tanec byl pohádka.

Princ trochu vorá valčík, šlapal mi na vlečku. Ale jinak je to takový milý hlupáček.

Bože, ten čas letí! Snad už jsou u sousedů. Nejdřív vyjdu tak, jak jsem, dám si změřit nohu, a když princ zvolá: To je ona! – půjdu se převléci.

Byl to skvělý nápad ztratit střívěc.

Tváře si popráším popelem. Jaksi mi hoří.

U stropu zas visí pavučina, ta naše kuchyň je pro ostrudu. Mělo se dávnno malovat. A kamna – brrr!

Kdyby sem princ vkročil, možná že by si to ještě rozmys-

lil. Lidské štěstí visí vždycky na vlásku. O tom bych mohla povídat.

Půjdu jim naproti před dům. Sednu si na lavičku a budu plést věnec z pampelišek. To je taková něžná práce. Mám-li být upřímná, prince jsem si představovala o něco vyššího a taky – s inteligentnějším výrazem. Ne, že by se mi nelíbil. V zámku prý je ohromně bohatství.

Ještě se podívám na šaty, jestli nejsou po tom bále pomáčkané. Náhdera! Ale každé by neseděly. Musí být do nich postava.

Zítra je vrátím – a hned si dám šít nové. Tyhle stejně vycházejí z módy, a pak, od té doby, co mě v nich viděli na plesu, chce mít podobný střih každá služka.

Osvobozený princ

Tady jsem, ženuško, na jabloni, kousek doprava a uvidíš mě. Přistav si žebřík, já ti ho nahoře podržím.

Tak, sedni si sem, je to pohodlné a bezpečné. Krása, že? Neboj se, tady nás nikdo neuvidí – a my vidíme daleko do kraje, cítíš ten vítr? Jako by nás nesl.

Chceš, utrhnu ti jablíčko. Nezahazuj ohryzek, to je to nejlepší. Jsou v něm jádérka, červ... Totiž – ovšem, takový ošklivý červ.

Pst, příkrč se. Krouží nad námi káně.

Samozřejmě že se nebojím.

Někdy mluvím divně, vidíš? A tebe to trápí, tušíš, že se mnou není cosi v pořádku. Dosud jsem neměl odvahu, ale teď chci, abys to věděla.

Ty jediná.

Vzpomínáš si, jak jsi nás vysvobodila, mě, bratry, otce, celé království, jak jsi nás spasila svou statečností, jak jsi prodlela tři noci ve strašidelném mlýně?

Miláčku, pamatuješ se na kohouta, vlastně kuře, které hrabalo na dvoře a jak tě uvidělo, začalo se ti plést pod nohy? To kuře jsem byl já.

Strašné, nikdy na to nebudu moci zapomenout. Najednou jsem měl místo nohou pařáty, na těle peří, chtěl jsem křičet o pomoc, místo toho jsem zakokrhál.

Někdo má štěstí, je prákem Ohnivákem nebo aspoň soko-
kolem. Já jsem byl kuře.

Když jsem trochu vyrostl, chytili mě a vezli na trh. Svázali mi ruce, chci říci křídla, div mi je nevytlomili. Ležel jsem s ostatní drůbeží v pytli, sužovala mě žízeň, otvíral jsem ústa, totiž zobák... pak mě hospodyně drapla za nosy, obrátila vzhůru hlavou, už jsem počítal s nejhorším, ale nikdo mě nekoupil, byl jsem moc hubený.

Vrátil jsem se na dvůr, popelil jsem se, abych se zbavil hmyzu, zobal jsem zrníčka a pil dešťovou vodu, ale to nebylo to nejstrašnější. Nejhorší bylo, že mě lidé zavrhli. Zůstal mi lidský pohled, ale kdo si toho všimne. Mimo to jsem se díval ze strany a jen jedním okem.

A přece! Při všech těch trampotách jsem mohl lítat a to bylo úžasné! Jsi nad zemí, opíráš se o vzduch. V křídlech máš obrovskou sílu. Zmáhá tě opojení, závrať. Byl jsem jen kuře, miláčku, nic zvláštního, lítal jsem jen z větve na větev... ale někdy na mě padne tesknota. Kdo se jednou vznesl, je jako uhranut.

Jsem nad zemí, připadám si jako pán světa, jako kon-
dor...

Podívej, žížala! Promiň. Stále se to vrací. Někdy, když zasí-
sedá královská rada, mám co dělat, abych nezakokrhla.

Káča

Pane Bože, ty víš, že jsem byla vždycky upřímná! Nic ti nezapřu, ze všeho se ti vyznám. Žila jsem, Pane, v rouhacích pochybách, jestli i já mám duši. A teď ta duše ve mně promluvíla, teď o ní vím, teď ji v sobě cítím, teď, když jsem ji zaprodala ďáblu. Co se mnou bude, Pane Bože?! Trnu, že se ode mě odvracíš, a když zavřu oči, vidím anděla s ohnivým mečem.

Zradila jsem tě – ale je to tvá vlastní vina. Viděls, jak mě všude odstrkují, jak se mi posmívají, viděls, že se dřou jak mezek, a ani špetka uznání. Říkají, že jsem hubatá, že jsem dračice. Pane Bože, copak je možné všechno mlčky snášet?! Kolikrát jsem byla docela zoufalá! A tys mi nevnukl žádnou útěchu. Kdybys byl jedinkrát na mě vlídně shlédl, kdybys mi byl dal najevo, že se neplahočím nadarmo, že se dočkám spravedlnosti, vždyť jsem pilná, poctivá... vidíš, zas se rouhám, chlubím se tou troškou, co mám. Ale kdybys mě byl podepřel – tys to neudělal, Pane Bože!

Pak přišel ten cizinec a vyzval mě k tanci. Víš, co to je, Pane Bože, vzít k tanci chudou holku, když je plná hospoda a každý na tebe vyvaluje oči! Seděla jsem celou dobu mezi tetkami, udělaly mi místo a ušklíbovaly se. Popadla mě zlost, dupla jsem si a tancovala jsem, Pane Bože, já jsem tancovala!

On si dal zahrát sólo. Se mnou! Všichni zůstali jak opařená a já bych na to sólo snad ani nebyla šla, ale on mi řekl: Kačenko! A jak to řekl, Pane Bože!

Hráli polku. Do smrti na to nezapomenu. Tancil – jako ďábel! K ránu mě doprovodil domů. Ani nevím, jak se to stalo, zašli jsme kousek za vesnici. Sedli jsme si na kládu u lesa. Zpíval tam jakýsi pták, já jsem myslila, že je to slavík, ale on řekl, že je to drozd.

Seděli jsme potichu, bylo k ránu, viděla jsem vevertky, jak rejdí po stromech, viděla jsem hraboše, motýly... Pane Bože, vždyť jsem to viděla už tolikrát, ale teprve v tom jitra jsem se začala kořit před tvým dílem. Seděla jsem s ďáblem na vlhkém dřevě a myšlenky jsem měla zbožné. Dávala jsem se chvílku dolů, jak teče potok, chvílku nahoru, jak vychází slunce. Drozd zpíval a já bych tak seděla věčně. Pane Bože, znáš přece tu mužskou sebranku, jen na hřích myslí. Ale on si nedovolil vůbec nic. Byla bych mu dala přes hubu.

Tu jsem cítila, že mám taky duši, ta duše se vznášela, plula...
Škoda že svítalo. Měla jsem namočené prádlo.
Jsem ztracena, Pane Bože, není mi pomoci.
Ale je to tvá vina. Byla jsem slabá a tys mi stéblo nepodal.
On řekl: Kačenko, jsi nejmilejší děvče na světě!
Vždyť to nemusí být ani Káča, Pane Bože, za taková slova s ním půjde do pekla každá.